

Les trifulgues d'un gos

Fou en un matí de tardor, de temperatura agradablement fresca recalentada per un Sol afeblit, el que despertà en mi el delit de caminar, de gaudir de les carícies del Sol i caminant, em vaig trobar als afores del poble.

Caminava sense fita determinada, fent camí, em sentí cansat i, cercant un lloc per descansar, vaig escollir el millor que trobí, i allí em vaig asseure.

Em trobava vora d'un Mas, a l'entrada del qual hi havia gran pati, que podia ésser un simple espai o un anexe per a les labors de la finca, ja que hi voltava aviram i, entre mitja dotzena d'arbres, s'hi passejaven tres gossos, que se m'atansaren, oloraren, i repassant-me de dalt a baix, optaren per allunyar-se.

El meu seient no ofería cap comoditat. Corcat pel temps i desballestat per mals tractes, era una pura desferra, però no hi havia res més, i la meva fadiga fou el suficient agràida per a conformar-se, fins i tot en trobar-ho agradable. S'anava restablint la meva capacitat física, ajudada per un aire vivificador i uns confortants raigs de sol, que en aquells moments obraven com un sedant, i m'hi trobava tan bé, que em semblava que el temps s'havia aturat, i la meva ment començà a fer de les seves.

Així estava filosofant, quan sento apropar-se les petjades d'un gos que, pausadament, s'ajeu tan a prop de mi, que em vaig creure que ens coneixíem.

Passaren breus moments i, sense motiu aparent, em vingué una lleugera tos, que despertà l'atenció del gos. Restablert la quietud, sento que em diuen: Sembla, amic, que estem fotuts. Em quedo perplex i astorat, cerco d'on poden venir aquelles paraules..., res, allí no hi ha ningú més; miro al gos com si cerqués ajuda, i veig en ell una ganyota rara, com un somriure escanyat, i gargotejant em diu: No tenia perquè dir-te res, doncs això em pot portar un gros perjudici, però, què hi farem!, són prop de dotze anys de conviure amb la gent i un dia o altre havia de succeir-me. Féu una pausa i continuà: En realitat no sóc el gos que tu veus..., venia a ésser com tu, però a l'hora de la meva mort varen trobar en la meva ànima tanta impuresa, que vaig ser condemnat a passar la metempsicosi, a vagar per l'espai, a reencarnar-me, fins que per successives reencarnacions, es purifiqués la meva ànima i fos mereixedor del descans etern. Durant més de cinc-cents anys m'he anat reencarnant i crec que aquesta serà l'última, doncs ja deus saber el que és la vida d'un gos domèstic. Docilitat, sofriments físics, arrossegat-te, aguantar l'inimaginable, pel que crec que, a la meva mort, trobaré les portes del paradís obertes.

Mentre el gos xerrava, la meva ment anava asserenant-se i ja restablert de la meva sorpresa, mig tartamudejant li vaig dir:

—Si no fos que he llegit moltes històries de transfiguracions, creuria més aviat que ets un robot d'aquesta ciència ficció, on la fantasia es converteix en realitat. Ara que, mentre no sàpiga quelcom més, em costa creure el que m'expliques.

—Doncs si tens la suficient paciència en escoltar-me, t'explicaré part de les meves ventures i desventures. Vaig néixer a Canton i de nom Pai Lia Hun, cinquè fill de l'apofitat honorable polític Lia Tchou.

La meva formació religiosa fou sota les doctrines d'en Buda, però em vaig emancipar i vaig practicar les doctrines d'en Confucí, el filòsof del mig, les quals encaixaven perfectament amb les d'un bon comerciant com era jo. Aconseguí posseir una gran fortuna i viure la meva vida, però allí, pobre de mi, sense adonar-me'n, subtilment se m'infiltrà amb el més caute silenci, un terrible enemic: la vellesa. Amb el meu diner, em vaig creure capaç d'expulsar-la, de foragitar-la de mi, i d'aquesta lluita sols aconseguí enfortir-la, fins que porfiadament em tombà. Llargs dies de postració i meditació, no aconseguiren salvar-me, i ara, convertit en gos, espero obtenir el perdó i la pau.

Mentre el gos xerrava, m'anava compenetrant amb la irrealitat d'aquell gos, que anava despertant-me la curiositat, mes el temps passava i fent-se tard li vaig dir: —Si ho deixéssim per demà i ens trobéssim en un lloc determinat, on ningú ens pogués escoltar, no fóra més encertat que explicar-ho a corre-cuita? —Sí, respongué, en Pai Lia, deixem-ho per demà i t'explicaré part del succeït en la meva vida de gos.

Aquella nit, desvetllat, no podia cloure els ulls de preocupat que estava. Aquella trobada m'havia trastornat, i les meves idees del més enllà, que jo m'havia forjat, tambalajaven, fins que em vaig adormir.

Tot just esmorzat, freturós, vaig emprendre el camí cap on ens havíem citat. Vaig trobar en Pai Lia ajegut, i així que em veié, tirà endavant com si res. Jo, darrera d'ell, em sentia tan insegur que no m'acabava de creure que estigués en ple domini de les meves facultats mentals. Saltàrem una feixa i, profunditzant, trobàrem un amagatall i, isolats de mirades furtives, en Pai Lia reprengué la seva història de gos.

Quan la meva ànima transfuga, es materialitza en un gos, hi vaig veure la meva salvació. Ja no se m'emportaria cap passió, seria un gos com cal.

Interrompent-lo li vaig dir: —La teva descripció despectiva no s'ajusta al que jo he llegit sobre el gos.

—Efectivament, és així; tot són qualitats, però aquestes a favor de l'home; servir-lo sense reciprocitat. L'home sempre tendeix a esclavitzar, i el gos és l'esclau més fidel que ha trobat. Hi ha dos animals que simbolitzen el nom i configuren a la persona que intentes rebaixar: el burro i el gos, que per cert ningú accepta admetre, ja que és la síntesi de la ignorància i docilitat. A un gos li ensenyés quelcom i t'ho repetirà sense pensar en altra cosa que agradar l'amo. Això que el gos és l'amic de l'home, no t'ho creguis; és l'home l'amic del gos, perquè és ell qui se'n serveix: per a distracció dels fills, per desviacions sentimentals —persones sense fills—, les atacades de misantropia, que aboquen els seus sentiments a qui no ofereix resistència, i una sèrie de factors inexplicables.

Veuràs que el gos de ciutat és el reflexe de l'amo, a qui equipara a la seva ciutadania. Dins la degenerada barreja de races, n'hi ha per tots els gustos: de falder al d'arranjament, passant pel gos comú, a l'abast dels inconscients capricis personals. Com a excepció, hi ha el gos seleccionat i el de refinament ridícul, que recorda les famílies romanes del segle I, on l'esclau era seleccionat per a donar figura decorativa a la llar, i entre elles rivalitzaven per qui tenia l'esclau més bell; insensatesa de les famílies declinants.

—En la teva vida de gos, deus haver viscut moltes anècdotes...

—Doncs sí, però tan insulses, que poc hi ha per contar. Jo, en els primers dies de vida de gos, vaig anar a parar a una llar on hi havia dos vaillets. Feien amb mi les mil i una i, no obstant, fou la millor època. Fent-me major, anava perdent les meves gràcies al mateix temps que els infants es desinteressaven de mi, i per la mestressa em vaig convertir en un destorb. M'havia de treure a fer les meves necessitats al matí i al vespre i, fins que li venia bé, era per a mi un suplici, i quan a corre-cuita sortia al carrer, ho feia a qualsevol lloc, davant la seva indiferència i la repulsa dels vianants.

Quan sortia a passejar, qui es passejava era la mestressa, doncs, lligat per la cadena, anava arrossegat, sense tenir el més petit dret de lliure moviment. D'aquelles sortides, l'únic divertit, era copsar l'afinitat de sentiments dels amos de gossos.

Els, formen un món a part, on el gos se'ls emporta cap a l'abstracte. En aquelles trobades, s'entra en concurs de qui explica millor les gràcies del seu gos.

Un dia, parlant, la meva mestressa va veure la gossa embarassada i, candorosament, ho va assenyalar. El matrimoni, amos de la gossa, s'explicaren: —Sí, la Ketia ens vol fer avis. En una altra trobada, una senyora explicà: —No us podeu imaginar el dolent que és en Bobby —un gos falder—. Habituat a sortir sempre amb nosaltres, un dia el vàrem haver de deixar i, en tornar a casa, trobàrem el matalàs desfet a mossegades, per venjança, per no portar-lo amb nosaltres; mereixia una pallissa.

Vaig mirar-me el gos i el vaig veure tan estúpid com la seva mestressa. Els amos estaven cansats de mi, i un dia se m'emportaren lluny del barri i allí em deixaren abandonat. L'alegria que vaig sentir fou immensa, em sentia lliure, però aviat vaig comprendre que la llibertat és un somni. Vagant pels carrers, vaig simpatitzar amb un vaillet, que donant-me l'ladonades, em portà a la seva llar. Ploriquejant davant els seus pares, aconseguí d'ells que em quedés. Foren tres anys feliços ja que per les festes sortia amb ells cap al camp, on jo ocupava el meu seient; els sogres no hi cabien, mes el temps bo també s'acabà, i arribà el dia que el fill trobà una altra distracció, i per als pares em vaig convertir en una nosa, i decidiren prescindir de mi en una sortida al camp. Vaig vagar perdut uns dies, menjant de les escombraries que trobava i empaitat per la gent, fins que aconseguí ésser admès en aquest mas, i haig de reconèixer que aquí he trobat la llibertat per indiferència i sense les versalitats humanes, he trobat el respecte que mereix un simple gos.

Em trobo molt vell i indiferent al que m'envolta, i a tu et faig dipositari de la meva última voluntat. Que expliquis la meva vida de gos, i que a la meva mort, no em deixis insepult, ja que la meva ànima vagaria eternament per l'espai.

Es presentà un hivern rigorós i aprofitant un parèntesi de bon temps em vaig arribar a veure en Pai Lia. No el veia ni tampoc sabia com preguntar per ell, fins que en veure el vaillet de la casa, li vaig preguntar innocentment: On t'eni el gos vell? Se'ns va morir fa uns dies. On el vàreu deixar morir, vaig insistir, i el vaillet amb un franc somriure, m'assenyalà un arbre, allunyant-se avergonyit de la meva curiositat.

Em vaig acostar a l'arbre i efectivament, la terra encara estava flonja d'haver estat remoguda. Vaig dedicar una oració a en Pai Lia, i crec que després de tanta penitència, el seu Déu li obrirà les portes del descans etern.

E. Condis